

ZE SOCIALISTICKÝCH ARMÁD

PROBLÉMY bojové činnosti v bezjaderném období války

Složitost zkoumání cílů, obsahu a úkolů bezjaderného období války je v tom, že je velmi obtížné předem nebo včas určit délku jeho trvání. K přechodu od bojové činnosti s použitím konvenčních zbraní k bojové činnosti s použitím jaderných zbraní může dojít prakticky kdykoli, neboť jaderné prostředky obou válčících stran — jak strategické, tak i operačně taktické — budou ve stálé bojové pohotovosti.

Na většině cvičení s vojsky NATO trvalo bezjaderné období války 1—4 dny. Zkušenosti těchto cvičení nejsou a nemožno být kritériem zkoumání tohoto problému, protože

— velení NATO rozehrává cvičení s určitým záměrem — ukázat spojencům své rozhodnutí podporovat jejich boj všemi prostředky, včetně použití strategických jaderných sil;

— v určitých podmínkách může být bezjaderné období výhodné pro Spojené státy; jejich vlastní území může být uchráněno před ohromnými ztrátami;

— zpravidla dochází k rozhodnutí o použití jaderných zbraní v krajním případě, po vyčerpání všech ostatních prostředků k dosažení stanovených cílů;

— ne vždy se rozhodne nepřítel použít i taktické jaderné zbraně, bude-li vědět, že budou jeho vojska napadena odvetným úderem všech našich jaderných prostředků ničení na válčišti.

Délka trvání bezjaderného období může být tedy různá, v závislosti na vzniklé situaci. Předpoklady délky nemohou být tedy ani základem řešení pohotovosti vojsk k přechodu k bojové činnosti s použitím jaderných zbraní, neboť vojska musí být připravena vždy využít jejich ničivých účinků. Orientační stanovení délky trvání bezjaderného období však umožňuje konkrétněji stanovit cíle tohoto období, určit jeho obsah a cílevědomě splánovat bojovou činnost vojsk.

V bezjaderném období lze dosáhnout jen omezených cílů a řešit jen jednotlivé, i když velmi důležité operačně strategické úkoly. **Cílem bezjaderného období** v Evropě může být např.

Upraveno ze sovětského tisku

— zmařit zámysly nepřítelů a likvidovat proniknutí jeho uskupení ozbrojených sil na území států Varšavské smlouvy,

— vytvořit výhodné podmínky pro činnost ozbrojených sil všech států Varšavské smlouvy k úspěšnému plnění úkolů při ničení nepřítelů v případě pokračování války s hromadným použitím jaderných zbraní.

K dosažení tohoto cíle je nutné splnit **v podstatě dva hlavní úkoly:**

1. Rozhodným způsobem zničit síly Severní a Střední skupiny armád, rozvinuté v příhraničním pásmu a na předním postavení, a podpůrné letectvo; tak znemožnit nepříteli bez použití jaderných zbraní uskutečnit jeho agresivní plány vůči státům Varšavské smlouvy.

2. Maximálně oslabit jaderný potenciál vojsk NATO, aby jeho velení v důsledku způsobených ztrát bylo přinuceno nepoužít ani taktické jaderné zbraně.

Omezený charakter bezjaderného období, úspěšné a rychlé dosažení jeho cílů a úkolů může mít rozhodující význam pro pokračování další bojové činnosti v Evropě.

Prostorový rozmach operace bude také omezen. Bojová činnost na souši může být vedena na teritoriu zúčastněných států a ve vzdušném prostoru v hranicích dosahu konvenčních zbraní. Za kritérium lze vzít akční rádius nepřátelského taktického letectva a našeho frontového letectva. I když nelze vyloučit jednotlivé údery i na hlubší objekty, nelze jim přisuzovat zvláštní

ní význam. Vzdálená území budou prakticky mimo dosah použitých prostředků boje.

Současně s vedením aktivní bojové činnosti s výše uvedenými cíli a úkoly **obsahem bezjaderného období budou opatření**

— k zabezpečení stále a vysoké bojové pohotovosti strategických a operačně strategických jaderných prostředků k okamžitému použití;

— k rychlému posílení uskupení ozbrojených sil na válčisti včasným přesunem záloh z hloubky teritoria;

— k dokončení mobilizace vojsk prvního strategického sledu a k mobilizačnímu rozvinutí druhého strategického sledu a záloh;

— k přechodu národního hospodářství na válečnou výrobu;

— civilní obrany (včetně evakuace obyvatelstva z velkých měst) aj.

Vzhledem ke krátké době trvání bezjaderného období nebudou tato opatření plně uskutečněna. **Avšak i částečné jejich splnění vytvoří výhodnější podmínky všem ozbrojeným silám států Varšavské smlouvy k dosažení vítězství v období rozhodující jaderné činnosti.**

Hlavní úlohu při plnění hlavních úkolů v bezjaderném období budou mít pozemní vojsko a letectvo (zejména frontové). Mohou být použity i všechny ostatní druhy vojsk s výjimkou raketových vojsk strategického určení; přitom úloha a význam každého z nich budou různé v závislosti na možnostech použití konvenčních zbraní.

POUŽITÍ POZEMNÍCH VOJSK

V jaderné válce vojska dokončují ničení nepřátelského uskupení, které bylo napadeno jadernými údery strategických prostředků. Naproti tomu v bezjaderném období vojska **budou ničit toto uskupení od zahájení operace vlastními silami**; přitom jejich možnosti se snižují.

Hlavními prostředky ničení nepřítelů budou letectvo, tanky a dělostřelectvo, jejichž soustředění na nejdůležitějších směrech v rozhodujících obdobích operace a vzájemná součinnost ve spojení s manévrovou činností vojsk jsou základem k dosažení úspěchu. To se týká především tanků; jejich palba i úderná síla může doplňovat i nedostatek a mohutnost dělostřelecké palby.

Složitou činnost velitelů a štábů všech stupňů je **zabezpečit soustředěné úsilí a vytvoření potřebných hustot** na zvolených směrech za neustálé úhrady použití jaderných zbraní nepřítelům.

Charakter a rozsah soustředění vojsk budou ovšem jiné, než v minulé válce. V současné době není ani třeba vytvářet takové hustoty, neboť svazky pozemních vojsk mají zcela jinou hodnotu a nepřítel bude rovněž bojovat v rozptýlených sestavách. Charakteristickým rysem proto bude nesouvislá fronta a rozvinutí bojové činnosti vojsk na samostatných směrech. Z toho vyplývá, že **k prostorovému soustředění vojsk** ke zničení protistojícího nepřítelů **dojde nejčastěji v rámci divize, zřídka v rámci armády**. Vliv fronty se projeví v soustředění letectva a dělostřelectva na zvolených směrech, v souladu s rozmístěním a plánovaným použitím záloh.

Převahy na nejdůležitějších směrech v rozhodujících obdobích vedení operace se dosahuje především manévrem silami a prostředky z hloubky. Proto je nutné včas předvídat hlubší členění vojsk na

rozhodujících směrech, ovšem ne na úkor úderné síly prvního sledu. Manévr podél fronty, v podmínkách útoku na samostatných směrech, bude těžko uskutečnitelný a často i nemožný.

Zvláštní význam při vytváření převahy má **činnost útvarů v bližším týlu nepřítel**. Jejich základ tvoří speciální odřady a taktické vzdušné výsadky. Často budou použity i předsunuté odřady.

Speciální odřad je zpravidla v síle praporu s prostředky zesílení. Obvykle se vylučují 2—3 odřady v divizi. **Vzdušný výsadek**, v závislosti na prostředcích přepravy, bývá v síle roty — někdy i více. Nelze však vyloučit ani jiné varianty složení a množství těchto odřadů a výsadků. Plnění složitých úkolů vyžaduje, aby byly připravovány již v míru.

Možné úkoly:

- ničit prostředky jaderného napadení, velitelská stanoviště a spojovací uzly,
- obsadit pásma zátarasů a zamezit odpálení jaderných fugasů,
- podporovat čelně útočící vojska smělymi útoky na postavení nepřítel z týlu a ničit jeho PT prostředky,
- zabránit plánovanému organizovanému odchodu a obsazení mezilehlých postavení obrany nepřítel v hloubce.

Vzhledem k množství a náplni těchto úkolů bude nutné vyčlenit značné síly a často proto půjde o **zvláštní předsanutý sled útočících vojsk**. Základem boje těchto jednotek musí být směle a rozhodné zteče a široký manévr v hranicích určeného pásma. K proniknutí do týlu nepřítel využívají neobsazených mezer a trhlin v jeho bojových sestavách. Tam, kde nejsou, probíjejí se bojem a využívají palebné podpory vojsk 1. sledu.

K plnění úkolů vzdušných výsadků mohou být použity i jednotky ze sestavy výsadkových vojsk. I když hlavní síly budou v pohotovosti k vysazení v hlubokém týlu nepřítel (v bezjaderném období nebo na začátku období rozhodující jaderné činnosti), určitá jejich

část bude použita k vysazení v nevelkých jednotkách s úkolem bojovat s jadernými prostředky nepřítel v operační hloubce, ničit velitelská stanoviště, obsazovat přepravy na směrech útočících vojsk apod.

Jedním z nejdůležitějších úkolů pozemních vojsk v bezjaderném období je **boj s jadernými prostředky nepřítel**. Většina prostředků dopravy jaderné munice na cíl je ve svazcích pozemních vojsk. Proto zničení prvního sledu způsobí vážné oslabení jaderných možností nepřítel, zejména z taktického hlediska.

Hlavním prostředkem boje s jadernými prostředky nepřítel, podle naší klasifikace operační kategorie (rakety Pershing, Sergeant, Mace a taktické letectvo), bude frontové letectvo. Vzhledem k tomu, že jeho možnosti spolehlivě zničit tyto prostředky jsou omezeny, je nutné s jinými silami a prostředky široce využívat speciálně připravené diverzní skupiny, vysílané do týlu nepřítel nebo vysazované tam po zjištění určitých prostředků.

V boji s jadernými prostředky nepřítel je nutné zdůraznit význam průzkumu, bez jehož podkladů si nelze představit úspěšné plnění tohoto úkolu.

Boj s jadernými prostředky je oboustranný proces. Proto i nepřítel se bude snažit maximálně oslabit naše jaderné možnosti. Ke ztížení nebo znemožnění je nutné

- zabezpečit skryté rozmístění a přemísťování každého odpalovacího zařízení,
- organizovat jejich ochranu před údery letectva a napadením diverzními skupinami,
- zachovávat zvláštní ostražitost při používání raket s náplní.

Při zničení rozhodujícího množství taktických jaderných zbraní ve svazcích prvního sledu pozemních vojsk nepřítel a při dosažení všech opatření utajení vlastních sil a prostředků získáme převahu v těchto prostředcích; to odradí nepřítel, aby použil jaderné zbraně jinými prostředky, které má k dispozici na válčišti.

PLÁNOVÁNÍ BOJOVÉ ČINNOSTI POZEMNÍCH VOJSK

V průběhu bezjaderného období budou vojska plnit důležité operačně strategické úkoly. Jejich splnění s použitím jen konvenčních zbraní není použitelné bez včasného a pečlivého plánování.

Navrhuje se zpracovávat dva plány útočné operace frontu.

1. Pro případ zahájení války s použitím jaderných zbraní.

2. Pro případ zahájení války s použitím konvenčních zbraní.

To by bylo však možné jen v případě, že by šlo o vedení celé operace bez použití jaderných zbraní. A to je možné se vši pravděpodobností vyloučit, neboť není možné stanovit den ani hodinu, kdy dojde k přechodu k jaderné činnosti.

Rozdíl v plánování se bude týkat jen

začátku operace frontu, a proto je **možné zpracovat jednotný plán**. Jeho základem bude použití jaderných zbraní jako hlavního prostředku ničení nepřítele a dosažení cílů operace. Pro činnost vojsk v bezjaderném období je účelné rozpracovat a přiložit samostatnou variantu. Prakticky v ní bude rozdílně plánována činnost vojsk do BÚ frontu.

Vzhledem k rozdílnému charakteru činnosti vojsk v bezjaderném období bude se značně lišit hloubka BÚ a v souvislosti s tím i DÚ frontu. Určení BÚ frontu musí být podřízeno především plnění úkolů bezjaderného období. Jeho hloubka je závislá na možnostech postupně ničit protistojícího nepřítele, kdy jako hlavní síly působí vševojskové a tankové svazky (svazy).

Náplní BÚ frontu v bezjaderném období bude zničení hlavních sil skupiny armád nepřítele na západním válečném, je-

jichž sestava bývá učeněna do hloubky 200—250 km.

Splnění BÚ frontu je nutné plánovat ve dvou variantách — s jadernými zbraněmi a s konvenčními zbraněmi. Proto i armáda prvního sledu musí plánovat dvojí operaci. Její hloubka může dosahovat 200—250 km, její trvání — v závislosti na způsobu zahájení války — může být asi 4 dny při středním tempu útoku 50—70 km za den.

DÚ frontu bude obsahovat dokončení zničení nepřítele a ovládnutí nejdůležitějších prostorů v hloubce jeho teritoria. Proto jeho hloubka bude značně větší, než BÚ.

Důležité místo v plánu operace s použitím konvenčních zbraní zaujímají opatření k udržování stále pohotovosti prostředků použití jaderných zbraní a k ochraně vojsk před nenadálými jadernými údery nepřítele.

POUŽITÍ LETECTVA, VOJSK PVO A RAKETOVÝCH VOJSK STRATEGICKÉHO URČENÍ

Podmínky a úkoly letectva se podstatně liší. Jeho základní síla — dálkové letectvo — bude udržovat své hlavní síly ve stále bojové pohotovosti k jaderným úderům; jen část může být použita k ničení nejdůležitějších prostředků jaderného napadení nepřítele.

Ve srovnatelně menší míře bude použito i frontové letectvo, neboť část jeho sil musí být rovněž v pohotovosti k použití jaderných zbraní (podle zkušeností cvičení asi 50 % stíhacích bombardovacích letounů a bombardovacích letounů, tj. 25 až 30 % počtu letecké armády frontu). Potřeba letectva sice narůstá, ale jeho možnosti plnit úkoly konvenčními zbraněmi se velmi snižují.

Proto je důležité soustředit tyto síly dálkového i frontového letectva k plnění nejdůležitějších úkolů. Jedním z nich je maximálně snížit možnosti nepřítele k použití jaderných zbraní. Frontové letectvo kromě toho plní úkol přímé podpory svazků a svazů pozemních vojsk při ničení protistojícího uskupení nepřítele.

Bojové možnosti frontového letectva mohou být zvýšeny soustředěním jeho sil k plnění nejdůležitějších úkolů na hlavních směrech činnosti pozemních vojsk. Předpokladem je rychlý manévry letectva jak z hloubky, tak i podél fronty s cílem vytvořit požadovanou převahu. Schopnost rychlé změny letišť může často kompenzovat nedostatek letectva.

Bojové možnosti lze zvýšit i zesílením intenzity jeho využití — stanovením vět-

šího počtu vzletů jednotlivých letounů. Přitom je ovšem nutné pamatovat, že bez početné zálohy leteckého a technického personálu není možné udržet vysokou intenzitu na delší dobu.

Základem zámyslu a plánu použití letectva v operaci musí být zabezpečení stále bojové pohotovosti k bojové činnosti s použitím jaderných zbraní. Vzhledem k tomu, že stanovené úkoly, letiště i rozmístění nepřátelských objektů se bude v průběhu operace měnit, je nutné úkoly letectva v bezjaderném období neustále upřesňovat.

Vzhledem k omezenému rozmachu frontové operace v bezjaderném období bude **použití vojsk PVO** menší a podmínky plnění jeho úkolů budou usnadněny. Poměrně značná část taktického letectva a celé nebo většina strategického letectva nepřítele nebude působit. Kromě toho vedení bojové činnosti s konvenčními zbraněmi umožní uchránit odolnost systému PVO jako celku, bez ohledu na možné značné ztráty v jednotlivých jeho částech.

Hlavní úkoly v tomto období budou plnit vojska PVO příhraničních svazků a svazů. Ostatní síly budou zejména odrážet nálety jednotlivých skupin letounů s cílem nedopustit jaderné údery nepřítele ze vzduchu na prostory v hloubce válčiště.

Zvláštní význam při vedení boje v bezjaderném období bude mít hospodárné použití PL raket, aby nebyly spotřebovány do zahájení období rozhodující jaderné

činnosti. S jakým nákladem bomb a raket (konvenčních nebo jaderných) letí nepřátelské letectvo, není možné zjistit. Proto je nelze připustit ke chráněným objektům. Z toho vyplývá, že spotřeba raket bude zpravidla stejná, jako v jaderném období. Bude-li bezjaderné období trvat několik dní, může být spotřebována celá zásoba raket. Z toho vyplývá závěr: pro příhraniční svazky PVO je nutné mít zvýšenou zásobu PL raket.

Velmi důležité pro vojska PVO je nedopustit, aby nepřítel zjistil celý systém. Vzhledem k tomu je nutné plánovat činnost určité části prostředků PVO ze záložních postavení.

Raketová vojska strategického určení

jako jediný druh ozbrojených sil se nezúčastní bezjaderného období války. Velitelé a štáby všech jednotek zabezpečují v té době splnění důležitých opatření s cílem

- udržovat vojska ve stálé pohotovosti k okamžitému zahájení prvního jaderného úderu maximálním množstvím odpalovacích zařízení na plánované objekty,

- uskutečnit manévr vojsky k jejich vyvedení zpod vzdušného jaderného úderu nepřítel,

- upřesňovat rozdělení objektů úderů mezi útvary a jednotky,

- splnit ostatní úkoly, které jsou spojeny s přípravou k období rozhodující jaderné činnosti.